

A NÉP BARÁTJA

(22. Rőpiv.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Csuda-e ha az embert olykor bősáncokás nem fogja el? „Csehül vagyunk!” (már hogy mi magyarok) ezt kiáltozák a bécsi rájkszrát némely tagjai, midőn az országgyűlési s nemzeti törvényes jogainkon alapult felíratra a leirat „nése semmi fogd meg jól” gyanánt a haza képviselőinek asztalára leérkezett. De mi azon kiáltozásokra csak azt feleljük: mi bizony nem vagyunk oly nagyon csehül mint a bécsi rájkszrát s némely bécsi lap gondolja, mert a törvényes alapot,

melyre erélyesen hivatkozunk, nem rugtuk ki lábunk alól. Inkább hasonlíthatjuk állapotunkat egy derék hazánkfia szerint a juhászéhoz, ki jó meleg bundája s széles karimájú kalapjában botjára támaszkodva, bátran néz a közelgő viharra farkasszemét; mert a mi bundánk a szent István palástja, kalapunk ugyanannak koronája s a bot melyre oly bizton támaszkodunk: az 1848-diki hazai törvénykönyv, mely nemzeti jogainknak védelmezője s erős bástyája. De mi az a már sokszor hallatszott rájkszrát? kérdik némelyek kedves polgártársaim közül. Az bizony birodalmi gyűlés, melynek gyűlpontja Bécs, de amely még nem tartatik egésznek szerintök, mert a magyarok által még csak egy oly ízínke-piczinke kis ember által sincs képviselve, mint a kisujjónak legkisebb ize. És az országgyűlés nem is fog képviselőket a birodalmi gyűlésbe küldeni, sőt — mint külföldi lapok is vélekednek — valamennyi hatóság tiltakozni fog az ellen, hogy az ország jogainak semmibevételével a rájkszrátban akarnak

kormányozni s adót kivetni. Most pedig még hiányosabb lesz az a rájkszrát, mert a cseh és lengyel képviselők is odahagyták.

Jól vélekednek s meglehetősen átlátnak a szítán Országgyűlési képviselőink a július 21-kéről kelt cs. leirat óta, azért nem tartanak ülést, hogy a gondolkodásra időt nyerjenek. A képviselőház tagjai előre abban állapodtak meg, hogy bizottmányi tagokat neveznek ki a fenforgó életkérdés megvitatására, hogy tisztába jöjjenek aziránt, mit kelljen ily nehéz körülmények közt cselekedni. A bizottmány akint alakított, hogy 8 tag a felírat — 8 tag pedig a határozat mellett szavazottak közül legyen. E bizottmány tagjai következők: Deák Ferencz, gróf Andrassy Gyula, Szalay László, báró Eötvös József, Kazinczy Gábor, Gorove, Lónyay Menyhért, Nyáry Pál, Tisza Kálmán, Bónis Samuel, Várady Gábor, Csernovics Péter, Komáromy György, b. Podmaniczky Frigyes. Mind oly nevek, melyek hazánk történetében méltó helyet foglalandnak s melyekre az országgyűlési tudósításaim folytán híven emlékeznek kedves polgártársaim. Ha e bölcs férfiakból alakult bizottmány javaslata kész leendő: azonnal közlendem azt s úgy lehet, már a legközelebbi számban.

Hazai hírek.

Közelebbről az a hír, hogy a szinte éhhalállal küzdő Liptóme gyét július 20-kán lepte meg az adóhajtó katonaság. A nép legnagyobb ínségében a megkaszálatlan füvet s gabonát veti áruba, hogy az irtózatot harácstól menekedhessék. A megye ez iránt

az országgyűléshez orvoslás végett feliratot is intézett. Node azt mondja a nóta: „Boru után derül az ég!”

* Zemplénmegyéből is írják, hogy Gálszécs vidékét is szorongatják a törvénytelen adó befizetésével. A katonák magyarok s pirulva foglalják el kimutatott szállásaikat; a zsandárok ellenben amenyire csak tőlük telik, garázdálkodnak. A főispán parnói jószágára 100 katonát szállásoltak be. Képzeltetni egy ily éhes had mennyire kiüríti az éléskamarát! Geszten Tisza Kálmán követünk kastélyában szintén 100 katona ütött sátort.

* Adóról szólván nem lehet említés nélkül hagynunk azt sem, hogy Debreczen város július 28-kán tartott közgyűlésében a cs. katonai parancsnokságnak s a pénzügyigazgatóságnak a városi adó tárgyában átküldött leveleire elhatározta, hogy marad előbbi határozatai mellett, tehát nem fizet egy fillért sem, hanem bevárja a végrehajtást. Tiztagu bizottmányt is nevezett ki avégre, hogyha a város vagyoni lefoglaltatnának, felügyelet nélkül ne maradjanak. Csak két ember akadt kiknek egyike a fizetést indítványozta s másika azt fejtegette, hogy „ha fizetünk a fogyasztási adó terhét a mézárások vagy lakosok viseljék-e?” De mindkettőnek torkán akadt a szó, mert roppant zugás keletkezett az eféle helytelen beszédek miatt, melyek hazai törvényeinkkel annyira összetűzközésben állanak.

* A zsidók magyarító-egyletének felhívására, a pesti izraelita kereskedők azon része, melynek boltfelirata eddig német volt: azt magyarra változtatta át. Kell is, hogy aki magyar léget szí és magyar kenyeret eszik, magyarul beszéljen irjon gondolkozzék s érezzen, mert csak így lehet várni, hogy a magyar nemzet alkotmányos kiváltságait jogait a közte lakó izraelitákkal megosztssa.

A magyar legio újabb győzedelme.

Az Olaszországban levő magyar legio újabb dicsőséget aratott a harcz terén. Ugyanis e vitéz hadsereg a II. Ferencz nápolyi volt király rablókból alakult serege ellen indult, mely közelebb Avellino környékén tartózkodott, hol megrohantak egyes helyeket és a nép szabadelvűbb részén szörnyű kegyetlenségeket követtek el. Pinelli olasz tábornok, bár ki volt küldve a portyászó rablóbandák fékezésére, mindamellett nem sokra me-

hetett velök, mert ha szorítottának: járhatlan hegyek közé vonultak. Közelebb azonban hajtóvadászatot tartának e vad csoportra s az Avellino völgyébe szoríták őket. Julius 2-kán Nocerától — hol a magyar legio állomásozott — másfél órányi távokra fekvő Siano helység megtámadtatván egy 300 emberre menő csapattól: az ottani hatóság a magyar legióhoz fordult segélyért. Ihász ezredes ennek folytán kiküldött 2 század gyalogságot, azon utasítással, hogy Siano-t keleti oldaláról támadják meg és az ellent visszavonulási útjáról elmentszeni igyekezzenek. A kiküldött 2 század megérkeztekor a rablók a kivetett sarczot már behajtották s őket csak visszavonulások közben lehetne üzőbe venni. Megoldván az ellenség a vitéz magyar legio látására a kereket, csak midőn hegyek közé értek, tüzték ki a zászlót. Honvédeink, daczára a golyózápornak, mely feljök hullott, négykézláb másztak utánok. Az ellenségnek azonban szűk lett a hely s rendetlen futásban keresett menekülést a hegyek közt, 14 halottat hagyván vissza s 7 foglyot, kik rögtön agyon lövettek.

Pár nappal később parancsot kapott a magyar legio, hogy a legnagyobb sietséggel küldjön Avellinoba 2 zászlóalj gyalogságot, 2 század huszárt s egy üteget, azon rendeléssel, hogy a 2000-et meghaladó ellenséget kerítse körül. A kívánt segély Ghirczy őrnagy vezénylete alatt azonnal megindult s a hely színére érkezvén, fél óráig tartó heves tüzelés és 40 fogoly visszahagyása után az ellenséget Mileto feladására kényszeríté, honnan ez Monte-Falcione-ra vonult. Itt a házak közt foglalt állást, a magyar katonaság pedig a város felett 1200 lépésnyire fekvő hegyről 2 vont-csővű ágyuval lövődözte a rablókat. Nem tölt bele egy óra s a város déli része romba volt dőlve és az ellenség a város belsejébe szorítva. A két honvédszázad ekkor kezdte meg működését s félórai utcai harcz után Monte Falcione-be volt véve s a 2000 főnyi rablócsapat tökéletesen szétverve. 140 rabló esett el s 200 fogoly esett a vitéz kis sereg kezei közé, kik közül 54-en, kik a városon szörnyű kegyetlenségeket vittek végbe: rettentő példájára a többinek, — a piac közepén sorba állítva rögtön föbe lövettek. A huszárság a menekülők üldözésére küldetett ki. És e harczban a magyar legio csak 17 sebesültet számíthat. A hadak istene örködött felettek!

Külföldi újdonságok.

— Garibaldinak Ausztrliából egy 3000 forint értékű diszkardot küldtek ajándékul, hazafiúi küzdelme s hősie vitézsége elismeréseül.

— Fontos hírképen veszszük azon ujságot, melyszerint Ricasoli olasz miniszterelnök azon meggyőződését fejezte ki, hogy az 1861-dik év el nem mulik anélkül, hogy az olaszok Rómába, a pápa székelőhelyére be ne mennének. Állítják azt is hogy Ricasoli nem szalasztja el az alkalmat, hogy újból előterjesztéseket tegyen a francia kormány-nak II. Ferencz Rómából eltávolítására.

— Egy német ujság (D. allg. Zeitung) szerint Garibaldi londoni egyik barátjához a többi közt következőleg irt: „Velenczének nemsokára olaszszá kell lenni, ha Olaszország nem akar osztrákká változni. Ha előérzetem nem csal, a történetek tövid idő múlva ki fognak ragadni caprerai tétlenségemből. Nem festhetem önnek örömet, mely azon gondolatnál támad, hogy Olaszországnak utolsó és legnehezebb harczában én is részt fogok venni.“

— A „Déli ujság“ című német lap tudósítása szerint július 21-kén Bajorország Landau városában két fiatal embert fogtak el, kik vasuton Garibaldi legyilkolására indultak.

— Az „Independence“ című ujság párisi tudósítója szerint a francia császár, azon osztrák ügynöknek, ki hozzá azért küldetett, hogy az osztrák-orsz szövetség iránt megnyugtassa, következőket mondá: „én a be nem avatkozás elvét tartván szem előtt, igen ohajtom, hogy az orosz császár a magyar ügyekbe, az osztrák császár pedig a lengyel ügyekbe ne avatkozzék.“ — Ennek a mondatnak az értelme pedig annyit tesz, hogy se ne lássanak se ne halljanak, akármi történik birodalmuk területén.

Hymnus.

Isten! te légy hazánknak öre,

Mig a világ forgása tart;

Mint védted eddig, védd jövőre

Erős karoddal a magyart.

Te légy velünk, mint hajdanában

Dicső atyáinkkal valál;

Te légy, ha küzdünk a csatában,

Te légy, ha béke napja száll!

Kiket csaták viharja vitt el,

Kik e hazát szerzék nekünk,

Elnyugovának égi hittel,

Hogy itt virul fel édenünk.

A nemzet él... mi multba nézünk...

Szívünk fájdalmasan dobog;

Mert bár sürűen omla vérünk:

Oly ritkán voltunk boldogok!

Oh, mennyi vész nyomá hazánkat,

Oh, mennyi bú e nemzetet!

Oh, mennyi jaj töltötte szánkat,

Mig balszerencsénk hányt-vetett!

Hazánk hajója révbe tartott,

Zajgó, nehéz habok között,

S helyette, hogy ért volna partot,

Ujabb szirtekbe ütközött!

Ereztük ostorod csapását,

Ereztük ezredév alatt;

Sátort ütött a belviszály itt

Véres nyomán inség fakadt.

S minket hiába inte multunk,

Elhangzottak intései;

Atok nyomott — meg nem tanultunk

Szilárdan egyetérteni!

Fordítsd felénk arcod, kegyelmed,

Fordítsd felénk irgalmadat,

S a várt korány hozzánk közelget,

Melyet követ szép virradat.

Segélj elérni céljainkat,

Légy támaszunk, légy fegyverünk. —

S megállunk, semmi meg nem ingat,

Uj földet, uj eget nyerünk.

Szent láng hevíti szíveinket:

Szabadnak látni e hazát,

Szabadnak látni véreinket,

Miként te annak alkotád.

Hogy hő imája a kebelnek

Szálljon fel hozzád szabadon;

Mint illat, mit szellők emelnek

Nyügöt nem ismert szárnyakon!

Előre nem tudhatni: mit hoz,

Mit hoz reánk a végezet;

De tudjuk, hogy szent céljainkhoz

Egység, egy akarat vezet.

Egység legyen tehát közöttünk,

Egy érzelem egy akarat, —

S ha véd karod lebeg fölöttünk:

Mit ohajtunk, el nem marad.

Isten! te légy hazánknak öre,
Te állj őr jogaink felett;
Mint védted eddig, védj jövőre
S ne hagyd el árva népedet.
Te légy velünk, mint hajdanában
Dicső atyáinkkal valál;
Te légy, ha küzdünk a csatában,
Te légy, ha béke-napja száll!

Losonczy László.

A Magyar nemzet 1849-dik évi vértanuinak életrajza.

VIII. Vesztenburgi gróf Leiningen Károly.

Született a hessen-darmstadti nagyhercezségben Ilbenstadban, 1808. évben, oly nevezetes német főúri családok egyikéből, — mely egyik európai nagyhatalmasság udvarával közel rokonságban áll.

Forradalom előtt százados volt a császári 31-dik gyalog seregnél. Hozzánk hozván a szabadság szent szerelmét: ügyünkért velünk harczolt mindvégig.

Egy nevezetességet mondok el nemes nagylelkűségéről. 1849. év február hó elején a cibakházai csatában, el akarván egyhidat foglalni az ellenfél, három század katonájával s a pozsoni vadászokkal azt visszaverte; azonban a csata hevében, bevágván magát az ellenség sorai közé: elfogatott s a legközelebbi korcsmában levő ellenség parancsnoka elibe vitetett, ki őt „haszontalan lázongó” névvel sértegette s górombán bánt vele. Leiningen a boszút keblébe folytatta s megvetéssel nézett ellenére. Eközben, midőn Leiningen katonái észrevették, hogy őrnagyuk hiányzik s megtudván, hogy fogva vitetett: „gyertek őrnagyunkért!” kiáltozának fel és csakugyan erős csatázás és rohammal a korcsmát, Leiningen őrnagyot megmentvén bevették és a vele levő ellenfél parancsnokát is diadallal táborukba vitték. Leiningen úgy boszulta meg a parancsnokot, hogy táborában széket adott alá s nyájasan szivarral kínálta meg. Azt tartván, hogy „szeressétek még ellenségeiteket is.”

Ezután ezredes lett s május hóban a 2-sod osztályú katonai érdemjellel díszesített s nem sok idő telt el: tábornok lőn.

Nagy Sándor tábornok az oroszok beütése után Vácra küldetvén, csak Leiningen által nyújtott gyors segedelemnek köszönhető megmenekülését. Különben is igen jó csapatvezér volt, bátorsággal, szép és magas termettel, szép elmeteliséggel megáldva.

Fegyverletétel után elfogatván, Aradon október hó 6-kán felakasztatott.

Halála és a társaké

Egy véres áldozat,

Melyből a honnak üdv fakad,

Legújabb hírek.

© Mult hó 26-kán Pesten a „Sas” vendéglőben hat fegyveres katona egy főhadnagy és egy százados kíséretében egy szőke bajszú férfit fogtak el, ki magát Nagy Jánosnak nevezte s kit mint Tury Pált fogolynak nyilvánítottak. Az elfogott azt kívánta, hogy polgári hatóság elé vitesék, de azt mondták neki, hogy ha nem az akit keresnek, öt percz múlva szabadon bocsáttatik. Azonban nem eresztették el s most a budai katonai börtönben van. Ugymondják, az elfogott, szoboszlói születésű Tury Pál volt honvédőrnagy volna, ki később a Dunafejedelemségben és Konstantinápolyban lakott s most a magyar ifjaknak a magyar legióba szállítása végett időzött Pesten és e célra pénzgyűjtéssel foglalkozott. Ily járatban már a mult évben is lett volna Pesten.

© Csongrádról írják, hogy ott a lakosság oly erősen viseli magát, hogy bár két hónapja már mióta az adózsarolók által sanyargattatik, mind a mellett csak egyetlenegy ember akadt, ki adóját kifizette.

Türr Pesten lakó nőtestvérét Freyné asszonyt a napokban két gyanús ember kereste fel, tudakolván: levelezésben áll-e testvérevel az olasz hadseregnél szolgáló Türr altábornagygyal? De a derék asszonyság kijelentette, hogy azzal senkinek számadással nem tartozik, — ha tetszik kutassanak; azonban ha semmit nem találnának, nem mennek ki a házból szárazon. A tudakozódók tanácsosabbnak tartották az irhát mielőbb elhordani.

© Szabolcsmegye pedig július 29-kén tartott rendkívüli közgyűlésében köszönetet szavazott az országgyűlésnek, bizván benne, hogy továbbra sem enged egy hajszályt sem az 1848-diki törvényekből.

Távirati tudósítás Bécsből.

A horváth országgyűlés Zágrábban afelett tanácskozik, küldjenek-e a rájkszrátba követeket vagy ne? Ugy látszik a többség nem a küldés mellett szavaz. Egyébiránt közelebb már tudni fogjuk.

Milánóból táviratozzák, hogy a nápolyi érseket, mivel tetten kapott, hogy II. Ferencz volt király pártján a titkos összeesküvők közt működött: Cialdini által elfogatott s fogságba téve.

Ára 6 kr. o. é.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.